

Do které skupiny patříte?

Na základě pozorování řidičů při jízdě, registrace preferované rychlosti, četnosti „někoho předjet“ v poměru „nechat se předjet“, četnosti používané signalizace, četnosti užití zpětného zrcátka aj., byla dopravními psychology vytvořena typologie řidičů. Užívá se i pojmu „skoronehody“, což jsou kolizní situace, které ale nekončí skutečnou nehodou. Nezvyklými manévry je myšleno takové chování řidičů, které neodpovídá požadavkům dané situace v provozu, vymyká se pravidlům a bývá příčinou kolizních situací.

1 – Bezpeční řidiči

☒ Nevyskytují se u nich nezvyklé manévry a skoronehody. Zrcátka používají asi při dvou z pěti manévru a dvakrát za míli (studie byla vytvořena ve Velké Británii); nechají se dvakrát tak často předjíždět než sami předjíždějí.

2 – Nerozvážní řidiči

☒ Vyskytují se nezvyklé manévry a ve větším počtu skoronehody, hlavně ve spojitosti s předjížděním a míjením. Použití zpětného zrcátka je téměř stejné jako u řidičů bezpečných, ale zrcátko není použito vždy, když je to nutné.

Pojmu disociační je u dvou následujících skupin řidičů užito k označení těch řidičů, kteří jsou jaksi „odtrženi od dopravy“, u kterých se zdá, že řídí s určitým stupněm bdělosti, která je však nižší než je zapotřebí pro bezpečné řízení. Obtížně si uvědomují změny v dopravní situaci a požadavky, které jsou na ně kladeny. Mají tendenci dívat se strnule dopředu a nevidí prostředí tak diferencovaně, jako bezpeční řidiči. Chybí jim do určité míry předvídatost, projevují špatný úsudek.

3 – Disociačně aktivní řidiči

☒ Mnoho nezvyklých manévru, značný výskyt skoronehod (hlavně při předjíždění). Minimální využití zpětného zrcátka. Předjíždějí čtyřikrát více než jsou předjížděni. Mají tendenci k nepředvídatelnému a netrpělivému jednání.

4 – Disociačně pasivní řidiči

☒ Rovněž se vyskytují nezvyklé manévry. Skoronehody jsou hlavně spojeny s míjením stojících vozidel. Jen málo využívají zpětných zrcátek. Jsou předjížděni pětkrát více než sami předjíždějí. Mají tendenci být trpěliví a neteční a projevovat při řízení ustálený postup chování, do určité míry bez ohledu na situaci, ve které právě jsou.

Obecné závěry pozorování:

Někteří lidé, jinak zdánlivě klidní, se ve stresových dopravních situacích chovají agresivně, jak vůči jiným, tak i vůči sobě. Jsou takoví, kteří mají „komplex moci“ a pomocí automobilu ho projevují. Postrádá-li někdo moc v osobním životě, může se snažit kompenzovat tuto ztrátu při řízení vozidla. Přitom však dochází k nebezpečné překompenzaci.

Z hlediska věku je nejagresivnější skupina řidičů mezi 18-25 lety. Tato skupina má také nejvíce nehod. Pozitivní aspekty související s věkem, jako jsou síla, pružnost, rychlé zpracování informací, postřeh, odhad času a prostoru nejsou provázeny dostatečnou schopností korekce, vyhodnocením následků svého chování, uvážlivostí a všeho, co bychom mohli nazvat útlumem rizikového chování. Tento defekt souvisí s nedostatkem zkušeností.

Zdroj: ŠTIKAR, J., HOSKOVEC, J., ŠMOLÍKOVÁ, J.: Psychologická prevence nehod. UK Praha, Karolinum. Praha 2006.